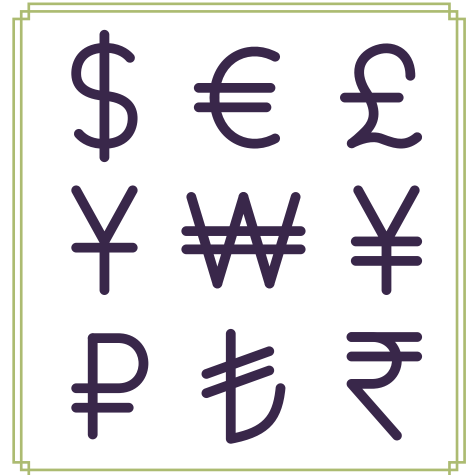
2.4. Karz

Karz, bir kimseye faydalanmak ve mislini iade etmek üzere bir malı vermektir. Karz ancak misli ve tüketilir mallarda söz konusu olabilir.

25 Buhârî, Îmân, 39; Müslim, Müsâkât, 107.
26 Cürcânî, et-Ta'rîfât, (thk. İbrahîm el-Ebyâr), 1. Basım, Beyrut: Dâru'l-kütübi'l-Arabî, 1405, "A-k-d"md.
27 Maide suresi, 1. ayet.
28 İbnu'l-Hümâm, Fethu'l-kadîr, I-X, 2. Basım, Beyrut: Dâru'l-fikr, t.y., VI, 247.
29 Nûr suresi, 37. ayet.
30 Cum'a suresi, 9. ayet.
31 Bakara suresi, 275. ayet.; Rûm suresi, 39. ayet.

Karz-ı hasen, Kur'an ve hadislerde tavsiye edilen bir yardımlaşma çeşididir. Yüce Allah, geri hiçbir şey almamak üzere verilen sadakanın karşılığını kat kat vereceğini beyan ettiği gibi, "**Kimdir o, Allah'a güzel bir borç verecek olan ki, Allah da onun verdiğini kat kat artırsın ve onun için değerli bir mükâfât versin?**"[32] ayetiyle maddi bir karşılık beklemeksizin, dengini geri almak üzere verilen ödüncün mükâfatını kat kat vereceğini haber vermektedir.

Karz-ı hasen, Müslümanları faize bulaşmaktan alıkoyar ve sosyal yardımlaşma sayesinde ülfet ve muhabbeti artırarak Müslümanları birleştirir.

"Bir malı, parayı borç veya ödünç vermek, onu sadaka olarak vermekten hayırlıdır."[33]

Karz-ı hasen sadakadan efdaldir. Çünkü sadaka muhatabı incitebilir. sadaka isteyen bunu ihtiyacı olmadan dilenebilir; ödünç isteyen sadece ihtiyacı olduğundan dolayı ister. Ancak ödünç vermek, geri dönüşü olduğu için incitmez. Karz-ı hasen, çalışmayı ve alın teriyle kazanmayı teşvik eder. Ödünç veren (mukriz), ödünç alanı (mustakriz) zorlamayıp ödemesini kolaylaştırdığı oranda fazileti de artacaktır. Ancak mustakrizin borcunu ödemesi gereklidir.

Aldığımız borç, bir emanettir. Geri ödememiz gerekir.

"Borcunu ödemekte zorluk çeken birisine mühlet veren veya borcunun bir kısmını bağışlayan kimseyi Yüce Allah Cehennem ateşinden korur."[34]

Karz-ı hasen daha çok darda olanların ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılır. Bununla, kısa süreli ihtiyaçlar, dar gelirlilerin âcil sıkıntıları veya ticaretle uğraşanların geçici ve kısa süreli finansman açıkları karşılanır.

Karzın meşru kılınış amacı dışına çıkılarak, onun gelir amaçlı kullanılmasına, başka bir ifade ile faiz beklentili borç alış verişi işlemine **Karz-ı ribevî** denir. Karzın gelir amaçlı olarak kullanılması ise dinimizde kesin olarak yasaklanmıştır.

BİLGİ KUTUSU

Faiz yiyenler ahirette acı bir azap ile karşılacaklardır:

اَلَّذٖينَ يَأْكُلُونَ الرِّبٰوا لَا يَقُومُونَ اِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذٖى
يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا اِنَّمَا الْبَيْعُ
مِثْلُ الرِّبٰوا وَاَحَلَّ اللّٰهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰوا فَمَنْ جَٓاءَهُ
مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهٖ فَانْتَهٰى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَاَمْرُهُٓ اِلَى اللّٰهِ وَمَنْ
عَادَ فَاُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فٖيهَا خَالِدُونَ

"Faiz yiyenler, ancak şeytanın çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar. Bu, onların, "Alış veriş de faiz gibidir" demelerinden dolayıdır. Oysa Allah alışverişi helal, faizi haram kılmıştır. Bundan böyle kime Rabbinden bir öğüt gelir de (o öğüte uyarak) faizden vazgeçerse, artık önceden aldığı onun olur. Durumu da Allah'a kalmıştır. (Allah onu affeder.) Kim tekrar (faize) dönerse, işte onlar cehennemliklerdir. Orada ebedi kalacaklardır." (Bakara suresi, 275.)

32 Hadîd suresi, 11. ayet.
33 Ahmed bin Hanbel, Müsned, C 1, s. 463; Suyutî, Câmiu's-Sağîr, C 2, s. 86
34 Buharî, Büyû', 17; Müslim, Zühd, 74

